

Asia: VN/2062/2020

Lukiodiplomiselvitys 2020

Vastaajaa koskevat perustiedot

Vastaatteko

j) muussa roolissa

A) Luvussa 2 on kuvattu lukiodiplomit osana nykyistä lukiokoulutusta

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Suoritettujen lukiodiplomien määrään ja oppiaineeseen vaikuttaa se, mitä lukiot tarjoavat. On oletettavaa, että lukioissa olisi vahvempaa kiinnostusta myös muiden lukiodiplomeiden suorittamiselle, mikäli se olisi mahdollista.

B) Luvussa 3 on kuvattu lukiodiplomien saavutettavuutta ja yhdenvertaisuuden toteutumista

Vastaako mainittu kuvaus mielestänne nykytilaa?

2) Vastaavat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Suomi liittyi Unescon yleissopimukseen aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta vuonna 2013. Sen kansallisesta toimeenpanosta vastaa Museovirasto. "Aineettomalla kulttuuriperinnöllä" tarkoitetaan sopimuksessa käytäntöjä, kuvauksia, ilmauksia, tietoa, taitoja – sekä niihin liittyviä välineitä, esineitä, artefakteja ja kulttuurisia tiloja – jotka yhteisöt, ryhmät ja joissain tapauksissa yksityishenkilöt tunnustavat osaksi kulttuuriperintöään. Aineettoman kulttuuriperinnön alaan kuuluvat esimerkiksi juuri lukiodiplomien alat: käsityö, kotitalous, musiikki, tanssi, teatteri ja osin myös liikunta.

Suojelemisella tarkoitetaan sopimuksessa perinnetiedon ylläpitämistä kulttuurin harjoittamisen ja siirtämisen keinoin. Sopimuksen allekirjoittaneiden maiden tulee tukea yhteisöjä ja perinteentaitajia erilaisin hallinnollisin, taloudellisin ja poliittisin keinoin. Aineettoman kulttuuriperinnön vaalimisen työssä saavutettavuus ja yhdenvertaisuus ovat keskeisiä arvoja.

Tämän vuoden aikana etäopetus on tuonut suuria mullistuksia opetukseen ja toisaalta myös muiden toimijoiden kapasiteetti virtuaalisissa ympäristöissä on kasvanut. Näin ollen myös lukiodiplomien välistä alueellista eriarvoisuutta voitaisiin kaventaa luomalla etäopetusmahdollisuuksia. Erityistehtävälukioilla voisi olla tässä vahva rooli.

Yhteistyön kehittäminen muiden lukiodiplomien alaan liittyvien toimijoiden kanssa tulisi myös huomioida. Esimerkiksi taiteen perusopetuksen oppilaitosten sekä vapaan sivistystyön verkoston kanssa voitaisiin laajentaa lukiodiplomien suorittamismahdollisuutta eri taito- ja taideaineisiin.

Uudessa normaalissa lukiodiplomin suorittaminen ei tulisi olla kiinni vain lukion fyysisistä seinistä, vaan myös erilaisia yhteistyömahdollisuuksia. Esim. käsityön tai musiikin lukiodiplomin suorittaminen ei välttämättä tarvitse onnistuakseen kyseistä luokkatilaa. Aiheesta harrastunut oppilas harjoittaa taitojaan joka tapauksessa muutoinkin kuin koulun tiloissa tai koulun välineillä.

C) Luvussa 4 on kuvattu lukiodiplomien arvioinnin nykytila ja kehittäminen

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

D) Luvussa 5 on käsitelty lukiodiplomien tuomista osaksi yo-tutkintoa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Unescon sopimuksen valossa lukiodiplomien aseman vahvistaminen lukiokoulutuksessa sisällyttämällä ne osaksi ylioppilastutkintoa on kannatettava asia, joka nostaisi taito- ja taideaineiden asemaa. Lukiodiplomien aloilla hankittu osaaminen on hankittu useiden vuosien aikana ja siksi myös osaamista tulisi voida osoittaa portfoliotyypillisesti. Huomiota on syytä kuitenkin kiinnittää arvioinnin yhdenvertaisuuteen valtakunnallisella tasolla.

E) Luvussa 6 on käsitelty diplomien hyödynnettävyyttä korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

1) Ovat täysin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

F) Luvussa 7 on käsitelty lukiodiplomien kehittämiskohteita. Lukiodiplomit saatettiin nykyiseen muotoonsa lv. 2004-2005 aikana, ja niitä voi suorittaa taito- ja taideaineissa kahdeksaa erilaista. Luvussa mm. selvitettiin, miten lukiodiplomeita voitaisiin hyödyntää nykyistä useammissa oppiaineissa ja kansainvälisissä tiedekilpailuissa.

Ovatko esitetyt näkemykset mielestänne relevantteja?

2) Ovat jossain määrin

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomeita on varmasti tarvetta uudistaa, mutta ei aiempien diplomien kustannuksella. Erityisesti Museovirasto haluaa kiinnittää huomiota selvityksessä väitettyyn käsityön merkityksen heikkenemiseen, mikä ei pidä nykytutkimusten valossa paikkaansa. Käsityön harrastaminen on jopa suurempaa kuin koskaan. Kädentaitojen laaja-alainen osaaminen ja luovuusajattelu ovat olennaisia osatekijöitä tulevaisuuden työelämässä. Esimerkiksi muotoilun tai teknologian huippuosaamiseen tai innovaatioiden luomiseen tarvitaan myös materiaalien tuntemusta ja perinteiden ymmärtämistä. Erilaisissa muotoiluun liittyvissä kilpailuissa tarvitaan vahvaa kädentaitojen osaamista.

1.1. Lukiodiplomijärjestelmää tulisi edelleen kehittää ja syventää sekä se tulee liittää entistä vahvemmaxi osaksi lukio-opetusta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

1.2. Sopiva viranomainen tätä työtä johtamaan ja koordinoimaan olisi Opetushallitus, jonka vastuulla lukiodiplomien kehittäminen on ollut koko niiden olemassaolon ajan.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Opetushallitus on luonteva toimija työn koordinaattoriksi. Opetushallituksessa on kuitenkin oltava riittävät resurssit ja asiantuntemus myös eri taito- ja taideaineiden osalta.

2. Lukion opetussuunnitelman perusteet (OPH Määräykset ja ohjeet 2019:2a) -asiakirjassa määritellyissä taito- ja taideaineissa lukiodiplomien suorittaminen asetettaisiin kaikkia lukiokoulutuksen järjestäjiä velvoittavaksi. Tämä muutos kohdistuisi siis kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeihin. Tämä luo muutostarpeen lukiolakiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

3. Muissa kuin kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa lukiodiplomien järjestäminen säilyisi vapaaehtoisena.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin ohella ei ole perusteltua, että käsityö tulisi asettaa huonompaan asemaan lukiodiplomien osalta nykyisten taito- ja taideaineiden rinnalla. Kaikkia taito- ja taideaineita on kehitettävä rinnakkain. Kädentaitojen osaamisen heikentäminen olisi lyhytnäköistä ja sotisi vastaan Unescon aineettoman kulttuuriperinnön sopimusta, johon Suomi on sitoutunut vuonna 2013. Suomen tulisi toimia päinvastoin eli vahvistaa käsityöalojen osaamista erilaisia hallinnollisin, poliittisin ja taloudellisin toimenpitein. Perinteen siirtämisessä muodollinen ja epämuodollinen koulutus ovat avainasemassa.

4. Tätä edellä kuvattua muutosta tuettaisiin muodostamalla kansallinen rakenne lukioasetuksessa määritellyn kehittäjälukioverkoston varaan. Nykyisistä kehittäjälukioista kaksi keskittyy kuvataiteeseen, kaksi liikuntaan ja kolme musiikkiin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Kehittäjälukioajatus on sinällään kannatettava, mutta muiden alojen tulisi saada omat kehittäjälukionsa. Tärkeää olisi vahvistaa yhteistyötä taiteen perusopetusta antavien tahojen kanssa.

5. Kuvataiteen, liikunnan ja musiikin lukiodiplomeissa kehittäjälukioverkosto erityistehtävälukioverkoston tuella laatisi Opetushallituksen kanssa yhteistyössä pedagogiset ratkaisut, joiden myötä lukiodiplomien suorittaminen mahdollistuisi aidosti maan jokaisessa lukiossa. Tämä pedagoginen ratkaisu sisältäisi ns. pohjakurssien ja lukiodiplomikurssien toteuttamisen. Tämä rakenne luotaisiin etä- ja/tai verkko- /virtuaaliopetuksen avulla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

4) Olen jokseenkin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Lukiodiplomien kehittämistyössä tarvitaan laaja-alaista osaamista ja siihen tulee ottaa mukaan kaikkien lukiodiplomia koskevien aineiden edustajat mukaan. Monelta osin lukiodiplomin suorituksia tehdään taiteen perusopetuksen yhteydessä ja siksi tulisi harkita TPO:n edustajien ottamista mukaan suunnitteluun ja yhteistyöhön.

6. Suoritetulla lukiodiplominäytöllä voisi korvata yhden ylioppilastutkinnon viidestä kokeesta. Ylioppilastutkintoa suorittava kokelas tekisi siinä tapauksessa äidinkieli ja kirjallisuus -kokeen sekä kolme koetta ryhmästä, johon kuuluu matematiikan-, toisen kotimaisen kielen-, vieraan kielen- ja reaaliaineen koe sekä lukiodiplomin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

7. Ylioppilastutkintotodistukseen tulisi kirjaus siitä, että kokelas on korvannut yhden edellytettävistä ylioppilasaineista lukiodiplomilla. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus. Todistuksen antaa kokelaan oma lukio. Jatkossa siis lukiodiplomin suoritus olisi ylioppilastutkintotodistuksen liite, eikä päättötodistuksen liite.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

8. Lukiodiplomien tuominen osaksi ylioppilastutkintoa edellyttää voimakasta lukiodiplomien arvioinnin kehittämistä. Esitetyt muutokset edellyttävät kansallisen mallin luomista lukiodiplomien arviointiin. Tämä arvioinnin kehitystyö tulee toteuttaa Opetushallituksen johtamana yhteistyössä ylioppilastutkintolautakunnan, korkeakoulujen sekä kehittäjälukiodien kanssa. Esitämme, että lukiodiplomien oppilaitoksen ulkopuolinen arvioija määräytyy perustettavan kansallisen arviointiverkoston kautta.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

9. Korkeakouluille tulee tarjota nykyistä enemmän tietoa koko lukiodiplomijärjestelmästä. Lukiodiplomien kehittämisessä tulisi jatkossa kuulla korkeakoulujen näkemyksiä ja tarpeita nykyistä enemmän, jotta korkeakoulut voivat tulevaisuudessa hyödyntää lukiodiplomeita nykyistä paremmin.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

10. Tässä selvityksessä esitetyt toimenpide-ehdotukset luovat edellytyksiä lukiodiplomien paremmalle hyödyntämiselle korkeakoulujen opiskelijavalinnassa.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

2) Olen jokseenkin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

11. Kotitalouden lukiodiplomi korvataan yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomilla.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen lukiodiplomille on oma kysyntänsä, mutta ei ole perusteita sille, että kotitalouden lukiodiplomi jäisi kokonaan pois vaihtoehtoista. Kotitalouden koko sisältöä ei pystytä omaksumaan nykyisillä tuntimäärillä. Tämä asettaa nuoret eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, kuinka valinnaisuutta tarjotaan. Kotitalouden lukiotasoiset opinnot tulee myös nähdä laajempaan kokonaisuutena, johon sisältyy elämänhallintaan, talouteen ja urasuunnitteluun liittyviä taitoja. Aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimuksen näkökulmasta suomalaisen ruokakulttuurin, yhdessä asumisen ja juhkakulttuurin ylläpitämisessä, siirtämisessä ja kehittämisessä on kotitalousopetuksella tärkeä rooli. Oleellista on huomioida myös kulttuurisen moninaisuuden näkökulmat ja kotoutumisen mahdollisuudet. Omat juuret tuntemalla ja niitä arvostamalla on mahdollista suhtautua avoimesti myös muiden kulttuurien perinteisiin.

12. Käsityön lukiodiplomi muuntuu ja uudistuu teknologian lukiodiplomiksi.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

5) Olen täysin eri mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

Käsityön lukiodiplomia ei tule muuttaa teknologian lukiodiplomiksi. Käsitöiden tekeminen tukee laajasti monenlaista osaamista. Lukuvuoden 2020-2021 lukiodiplomin tehtävissä käsityötä lähestytään mm. hyvinvoinnin, tuotesuunnittelun, muotoilun, mekaniikan, aineettoman kulttuuriperinnön sekä projektisuunnittelun näkökulmista. Käsityölle tyypillistä on myös tieteiden- ja taiteidenvälisyys.

Aineettoman kulttuuriperinnön sopimuksessa käsityötaitoilla on tärkeä rooli. Käsitöiden elävä perintö viittaa yhtä lailla taitoon ja tietoon tehdä käsitöitä erilaisilla materiaaleilla, rakentaa taloja tai entisöidä huonekaluja. Käsitöitä tehdään omaan käyttöön harrastuksena ja monelle käsityö on ammatti. Käsityötaidot luovat pohjan monenlaisissa ammateissa toimimiselle teknologian kehittäjistä sydänkirurgeihin. Käsityötaitoja tarvitaan monenlaisissa tuotesuunnitteluprosesseissa.

Käsityöosaamisella on vahva kytkös myös kestävään kehitykseen. Itse tekeminen, luonnonmateriaalien ja uusiomateriaalien käyttö ja tiedostava kuluttaminen ovat keskeisiä arvoja, joita osaltaan voidaan lukiodiplomien kautta vahvistaa.

Teknologian lukiodiplomia tulee kehittää, mutta sillä ei voida korvata käsityön lukiodiplomia. Diplomien tavoitteet ja sisällöt eroavat merkittävästi toisistaan, eikä käsityön sisältöjen poistamiselle ole riittäviä perusteita. Paikoin selvitystyössä esitetyt käsitykset käsityön merkityksestä tuntuvat jopa asenteellisilta eivätkä kuvasta ymmärrystä käsityön nykysuosioista tai merkityksestä tulevaisuuden voimavarana.

Käsityödiplomien vähäinen määrä ei kerro kiinnostuksen puutteesta, vaan siitä, etteivät lukiot tarjoa sitä tarjota sitä oppilaille tarpeeksi. Kehittämistyössä tulee erityisesti huomioida yhteistyö käsityön perusopintoja tarjoavien tahojen sekä vapaan sivistystyön toimijoiden kanssa.

13. Yrittäjyyden ja työelämäosaamisen sekä teknologian lukiodiplomin kehittämistyö annetaan Opetushallitukselle ja kehittäjälukioille, joiden tehtävänä on kyseisen alan kehittäminen.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

14. Lukiodiplomit pysytetään niissä oppiaineissa/oppiaineryhmissä, joissa osaamisen näyttönä ei voi toimia nykyisen muotoinen ylioppilaskoe. Lukiodiplominäyttö ei siis laajene aineisiin, joissa nykyisen muotoisia ylioppilaskokeita järjestetään.

Mitä mieltä olette toimenpide-esityksestä?

1) Olen täysin samaa mieltä

Halutessanne voitte myös sanallisesti perustella näkemystänne:

-

H) Luvussa 9 selvitysryhmä kuvasi lainsäädäntö-, opetussuunnitelma- yms. muutostarpeet.

Miten kommentoitte selvityshenkilöiden edellä esittämiä muutostarpeita?

-

I) Luvussa 10 on esitetty ehdotettujen muutosten kustannusvaikutuksia ja niiden kohdentumista.

Vastaavatko esitetyistä muutoksista aiheutuvat kustannukset käsitystänne kustannuslisäyksistä?

3) En osaa sanoa

Perustelkaa näkemysenne etenkin, jos katsotte, etteivät arvioidut kustannukset vastaa esitetyistä muutoksista aiheutuvia kustannuksia:

-

Marsio Leena
Museovirasto